

(PLECS)

D'HISTÒRIA LOCAL

177

Directors: Ramon Arnabat (URV),
Josep Santesmases (CCEPC)
Producció: L'Avenç
Disseny original: Canseixanta
Tria de novetats: Héctor Isidro (IRMU)
Dipòsit legal: B. 47.520-76
ISSN 2339-6997

CONTINGUTS

EDITORIAL: El primer turisme: ...	1
TEMES 1: Espanya com a destinació ...	2
TEMES 2: El turisme a Catalunya ...	6
TEMES 3: Costa Brava: literatura i ...	10
TEMES 4: De roques, pins i mar ...	14
PATRIMONI: Vers una nova ...	18
RESSENYES	20
TRIA DE NOVETATS	22
TAULELL	24

JOAQUIM M. PUIGVERT SOLÀ. Universitat de Girona;
NARCÍS FIGUERAS CAPDEVILA. Universitat Oberta de Catalunya

EL PRIMER TURISME: ACTUALITAT I ENFOCAMENTS PLURALS

Ni innòcua ni frívola. La història del turisme —avui ho sabem— no és un tema «menor». És bo recordar, però, que no fa tant els practicants d'aquest camp de recerca havien de suportar mirades condescendents de col·legues que no hi veien potencial «seriós» ni «legitimitat intel·lectual». El temps no els ha donat la raó. Des de fa una colla d'anys el turisme, i les transformacions de tot ordre que genera, han entrat de ple en el focus de diverses disciplines i són objecte d'atenció no solament des de la història econòmica, sinó també des de la geografia —en gran part pionera—, l'antropologia del turisme, la història social i cultural o els estudis literaris.

El nostre país, com a receptor de grans quantitats de turistes estrangers, té en el turisme una font d'ingressos molt rellevant. És natural, doncs, que el fenomen hagi estat abordat sobretot des d'una perspectiva econòmica i quantitativa. En els darrers anys, però, no solament el turisme de masses, sinó també les etapes més primerenques del seu desenvolupament, el turisme interior i de les elits, o les primeres versions d'un turisme més ampli i interclassista, també han estat objecte de recerca, així com altres aspectes que hi estan vinculats, com ara la construcció literària del territori, els lligams del primer estiu amb la salut, la proliferació dels banys de mar o la creació de destinacions i marques.

Preocupar-se pel turisme des d'una perspectiva històrica no vol dir, tanmateix, no ser plenament conscients de les complexes i variades problemàtiques actuals del fenomen, com ara la precarització que pateixen els treballadors i treballadores del sector (el nou moviment social de les *Kellys* ens ho fa evident), els costos mediambientals i paisatgístics de l'especulació immobiliària (que han generat noves mobilitzacions com *SOS Costa Brava*), o bé l'encariment de l'habitatge i la gentrificació de viles i ciutats amb demanda turística creixent. La lectura

El perfil urbanístic de Benidorm, paradigmàtic del *boom* turístic, ha rebut crítiques des de molts punts de vista, però també té aspectes per valorar que avui dia es posen en relleu (construcció en vertical i menys cost en espai, etc.).

del llibre recent del sociòleg i antropòleg Rodolphe Christin *Manual del antiturismo* (2018) ens posa davant dels ulls aquestes problemàtiques i d'altres (com el turisme sexual, per exemple), totes ben punyents.

Val a dir, doncs, que aquest número de *Plecs* es dedica a una temàtica de rabiosa actualitat, des de disciplines diverses i enfocaments plurals, amb l'objectiu d'oferir una lectura en perspectiva històrica del primer turisme i dels orígens del turisme de masses. ■